

Kalmar läns författningssamling

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens i Kalmar län skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet för Råsbäcks vattentäkt i Kalmar kommun

08FS 2018:12

Utkom från trycket
den 4 december 2018

beslutade den 4 december 2018 (dnr. 513-3676-11).

Länsstyrelsen har den 4 december 2018, med stöd av 7 kap. 21-22 §§ miljöbalken, beslutat om vattenskyddsområde och tillhörande skyddsföreskrifter för Råsbäcks grundvattentäkt i Kalmar kommun. Skyddsområdets avgränsning med skyddszoner framgår av bifogad karta.

Länsstyrelsen beslutar vidare att upphäva tidigare beslut om skyddsområde och skyddsbestämmelser för Råsbäcks vattentäkt (Länsstyrelsen Kalmar län, den 17 november 1995, dnr 2470-9872-93).

Skyddsföreskrifter

Vattenskyddsområdet är indelat i primär skyddszon, sekundär skyddszon samt tertiär skyddszon (se kartan i bilaga 1).

1§ Petroleumprodukter och övriga kemiska produkter

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
<u>Hantering</u> av mer än 20 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor är förbjuden . Förbudet omfattar inte användning i maskiners och fordons egen drivmedelstank.	<u>Hantering</u> av mer än 250 liter petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor kräver tillstånd . Tillstånd krävs dock inte för användning i maskiners och fordons egen drivmedelstank, belägningsarbeten på väg, transporter genom zonen samt för bostads- och jordbruksfastigheters hantering av olja för uppvärmning om förvaringstank är befintlig vid dessa föreskrifters ikraftträdande och har <u>sekundärt skydd</u> . Förvaring av petroleumprodukter i cistern i mark är förbjuden .

<u>Hantering</u> av övriga <u>kemiska produkter</u> som kan vara skadliga för grundvattnet är förbjuden.	<u>Hantering</u> av mer än 250 liter flytande övriga <u>kemiska produkter</u> som kan vara skadliga för grundvattnet kräver anmälan. Anmälningskravet omfattar inte tillfällig transport på genomfartsväg. Upplag och lagring av mer än 2 ton av övriga <u>kemiska produkter</u> som kan vara skadliga för grundvattnet kräver anmälan. Förvaring av övriga <u>kemiska produkter</u> i cistern i mark är förbjuden.
<u>Uppställning</u> av motordrivna fordon, maskiner, släp med innehåll av för grundvattnet skadliga ämnen, eller liknande är förbjuden.	<u>Uppställning</u> av avställda motordrivna fordon, maskiner, släp med innehåll av för grundvattnet skadliga ämnen, eller liknande är förbjuden. Förbudet omfattar inte uppställning om det sker inomhus på tätt golv som är utformat så att eventuellt läckage kan kvarhållas.

2§ Kemiska bekämpningsmedel

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
<u>Hantering</u> av <u>kemiska bekämpningsmedel</u> eller kemiskt betat utsäde är förbjuden. Förbudet omfattar inte hastigt påkommen sanering mot ohyra och skadedjur i byggnad, samt erforderlig tillfällig transport till sådan byggnad.	<u>Hantering</u> av <u>kemiska bekämpningsmedel</u> kräver tillstånd. Tillståndskravet omfattar inte hastigt påkommen sanering mot ohyra och skadedjur i byggnad och erforderlig tillfällig transport till sådan byggnad, samt tillfällig transport på genomfartsväg.

3§ Jordbruk samt djurhållning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
<u>Hantering</u> av stallgödsel, avloppsslam, rötrest, ensilagevätska och övriga organiska gödselmedel samt aska är förbjuden. Förbudet omfattar inte transport och spridning av fastgödsel på åkermark som är särskilt markerad på bifogad karta (bilaga 1).	-

Lagring av <u>växtnäringsämnen</u> är förbjuden .	Lagring av <u>växtnäringsämnen</u> direkt på mark är förbjuden . Förbudet omfattar inte tillfällig lagring av fastgödsel i stuka i högst 2 veckor.
Lagring av ej emballerat ensilage direkt på mark är förbjuden . Lagring av emballerat ensilage ska ske så att avrinning till mark och vatten inte kan ske.	Lagring av ej emballerat ensilage direkt på mark är förbjuden .
Utfordring av djur på sådant sätt att det kan medföra koncentration av foderrester och gödsel på mark är förbjuden .	-

4§ Skogsbruk

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
<u>Permanent</u> upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande är förbjudna . Förbudet omfattar inte privatpersoners upplag av virke på tomtmark för uppvärmning för husbehov.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Bevattning av timmer och virke är förbjuden .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
<u>Hantering</u> av plantor behandlade med <u>kemiska bekämpningsmedel</u> är förbjuden .	Jord- eller vattenslagning av plantor behandlade med <u>kemiska bekämpningsmedel</u> är förbjuden .
<u>Hantering</u> av <u>växtnäringsämnen</u> i skogsmark är förbjuden .	-

5§ Avledning av avloppsvatten m.m.

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Utsläpp av <u>spillvatten</u> på eller i mark eller till ytvatten är förbjudet .	-
Tvätt av motorfordon, maskiner för jord- eller skogsbruk och dylikt är förbjuden .	-

6§ Tåktverksamhet och schaktningsarbeten m.m.

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Materialtåkt såsom berg-, jord-, sand- och gruståkt är förbjuden . Förbudet omfattar även <u>husbehovståkt</u> .	Materialtåkt såsom berg-, jord-, sand- och gruståkt är förbjuden att nyetablera eller utvidga utöver redan givna tillstånd. Förbudet omfattar inte <u>husbehovståkt</u> som istället kräver tillstånd .
Massor som kan förorena yt- och grundvatten är förbjudna att använda för utfyllnad eller avjämning.	Samma föreskrift som i primär skyddszon.
Permanent borttagning av skyddande jordlager t.ex. för anläggande av våtmark och dylikt är förbjuden .	Permanent borttagning av skyddande jordlager t.ex. för anläggande av våtmark och dylikt är förbjuden om det skapar direkta kontaktytor mellan ytvatten och grundvatten.
Schaktnings- och grävarbete kräver tillstånd . Tillståndskravet omfattar inte normalt underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledning, mindre underhåll av täckdikningssystem samt mindre vägunderhåll och borttagning av enstaka ytligt liggande stenar på åkermark.	Schaktnings- och grävarbete som sker på en yta större än 100 m ² eller till ett djup större än 2 m kräver anmälan . Anmälningskravet omfattar inte normalt underhåll av vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el- och teleledning, mindre underhåll av täckdikningssystem samt mindre vägunderhåll.
Upplag av mer än 10 ton schaktmassor kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

7§ Energianläggningar och enskilda grundvattentäkter

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Anläggning för utvinning av värme och/eller kyla ur mark, berg, yt- eller grundvatten är förbjuden .	Nyetablering av anläggning för utvinning av värme och/eller kyla ur mark, berg, yt- eller grundvatten kräver tillstånd . Väsentlig ändring av befintlig anläggning för utvinning av värme och/eller kyla ur mark, berg, yt- eller grundvatten kräver anmälan .
Nyetablering av brunn för grundvattenuttag är förbjuden .	Nyetablering av brunn för grundvattenuttag kräver anmälan .

8§ Vägar och väghållning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Allmän transportanläggning såsom allmänt tillgänglig väg, järnväg m.m. är förbjuden att nyanlägga.	-
<u>Uppställning</u> av motordrivna fordon, maskiner, släp med innehåll av för grundvattnet skadliga ämnen, eller liknande är förbjuden enligt 1§ i dessa föreskrifter.	<u>Uppställning</u> av avställda motordrivna fordon, maskiner, släp med innehåll av för grundvattnet skadliga ämnen, eller liknande är förbjuden enligt 1§ i dessa föreskrifter.
Halkbekämpning ska i första hand baseras på mekaniska metoder såsom spridning av sand eller saltinblandad sand med maximalt 20 kg salt per ton sand. Halkbekämpning med salt, saltlösning eller saltinblandad sand med mer än 20 kg salt per ton sand kräver anmälan .	Samma föreskrift som i primär skyddszon.

9§ Miljöfarlig verksamhet och byggnation

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Nyetablering av <u>miljöfarlig verksamhet</u> som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) är förbjuden .	Nyetablering av <u>miljöfarlig verksamhet</u> som är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) och som inte regleras under någon annan föreskrift i dessa föreskrifter kräver tillstånd .
Nybyggnation är förbjuden .	-

10§ Tertiär skyddszon

Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver **tillstånd**. Tillståndskravet omfattar inte hastigt påkommen sanering mot ohyra och skadedjur i byggnad och erforderlig tillfällig transport till sådan byggnad, samt tillfällig transport på genomfartsväg.

Materialtäkt såsom berg-, jord-, sand- och grustäkt är **förbjuden** att nyetablera eller utvidga utöver redan givna tillstånd. Förbudet omfattar inte husbehovstäkt som istället kräver **tillstånd**.

11§ Övergångsbestämmelser

Etablerade verksamheter som genom dessa föreskrifter blir tillståndspliktiga eller anmälningspliktiga skall söka tillstånd eller anmäla sin verksamhet inom 2 år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter.

12§ Definitioner

Med hantering avses tillverkning, behandling, förpackning, förvaring, lagring, transport, spridning, användning, omhändertagande, förstöring, saluförande, underhåll, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med husbehovstäkt avses sådant uttag av material – till exempel grus, sand, sten, lera, torv som skall användas inom den egna fastigheten/brukningsenheten för dess egna behov.

Med huvudman för vattentäkten avses Kalmar kommuns dricksvattenproducent, Kalmar Vatten AB.

Med kemiska bekämpningsmedel avses enligt miljöbalkens definition en kemisk produkt som syftar till att förbygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Med kemiska produkter avses enligt miljöbalkens definition ett kemiskt ämne eller en blandning av kemiska ämnen som inte är en vara. Exempel på kemiska produkter som kan vara skadliga för grundvattnet är bitumen, asfalt, oljegrus, övriga tjärprodukter, dammbindningsmedel och vägsalt.

Med den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet avses den eller de nämnder som skall fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Detta är för närvarande Samhällsbyggnadsnämnden i Kalmar kommun.

Med miljöfarlig verksamhet avses:

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten.
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten.

Med permanenta upplag avses högar av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande som läggs öppet utan nederbördsskydd och som ligger längre än 12 månader.

Med Räddningstjänsten avses den funktion inom kommunen som skall fullgöra kommunens uppgifter inom räddningstjänstområdet. Detta är för närvarande Brandkåren i Kalmar kommun.

Med sekundärt skydd avses en anordning som säkerställer att vätska kan uppfångas från en läckande cistern. Cisterner ovan mark ska ha sekundärt skydd i form av invallning. Dubbelmantling räknas inte som sekundärt skydd för cisterner ovan mark. Undantag från krav på invallning gäller cisterner i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt.

Med spillvatten avses här bad-, disk-, tvätt- och klosettwater.

Med uppställning avses motordrivna fordon, maskiner, släp med innehåll av för grundvattnet skadliga ämnen, eller liknande som lämnas utan kontrollerande uppsikt under en längre sammanhängande tid än 4 timmar.

Med växtnäringsämnen avses mineralgödsel (konstgödsel, aska, stensmjöl och liknande), stallgödsel (fastgödsel, djupströgödsel, kletgödsel, flytgödsel, urin), avloppsslam, rötrest, ensilagevätska samt övriga organiska gödselmedel (köttmjöl, benmjöl, fiskmjöl och liknande), dock inte gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

Med yrkesmässig användare avses en person som använder bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen i sin yrkesmässiga verksamhet, inbegripet operatörer, tekniker, arbetsgivare och egenföretagare, både på jordbruksområdet och inom andra sektorer. Användningen ska betraktas som yrkesmässig om den sker som ett led i verksamheten, t.ex. spridning av bekämpningsmedel eller växtnäringsämnen i fält eller användning av bekämpningsmedel kring byggnader som används för verksamhetens ändamål. Verksamheten behöver inte vara användarens huvudsysselsättning.

Allmänna bestämmelser och upplysningar

Andra bestämmelser

Tillstånd, anmälan eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte från skyldighet att iaktta vad som i övrigt föreskrivs i miljöbalken och i andra författningar. Några exempel på annan lagstiftning anges här nedan.

I Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss hantering av **växtskyddsmedel** (NFS 2015:2) finns bland annat bestämmelser om skyddsavstånd vid spridning samt förvaring och påfyllning av växtskyddsmedel.

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av **brandfarliga vätskor** (NFS 2017:5) ställs särskilda krav inom vattenskyddsområden. Föreskrifterna reglerar bl.a. hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor samt utformning av cisterner.

I förordningen om miljöhänsyn i jordbruket (SFS 1998:915) finns bl.a. krav på utformning av lagringsutrymmen för **stallgödsel**. Bland annat anges att utrymmen för lagring av stallgödsel ska vara så utformade att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker.

Enligt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn vad avser **växtnäring** (SJVFS 2004:62) är spridning av gödselmedel förbjuden på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark inom känsliga områden. Till känsliga områden hör hela ytan i Kalmar kommun.

Enligt förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899) krävs tillstånd för att inrätta **avloppsanordningar** till vilka vattentoaletter ska anslutas. Vid utformning av enskilda avloppsanordningar gäller Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) om små avloppsanordningar för hushållspillvatten.

Ny lagstiftning samt nya bestämmelser

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som ändrar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Överträdelse

Överträdelse av föreskrifterna kan medföra straffansvar enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva verksamhet eller vidtar en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom skall densamma utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga och motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa och/eller miljö. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta skyddsåtgärder samt tåla de begränsningar som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening, skall omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan görs till Räddningstjänsten, telefon 112. Räddningstjänsten ska omedelbart underrätta det inträffade till den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt till vattentäktens huvudman.

Vattentäktverksamhet

Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktens bedrivande. Generellt undantag från föreskrifterna vad avser anmälan, ansökan om tillstånd och dispens från skyddsbestämmelserna gäller för arbeten som vattentäktens huvudman utför för utbyggnad, drift, underhåll m.m. avseende VA-anläggningen.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap. 13 § miljöbalken väcks anspråk på ersättning eller krav på inlösen hos mark- och miljödomstolen, inom ett år från det att beslutet om skyddsföreskrifter har vunnit laga kraft.

Tillsynsmyndighet

Detta beslut har fattats av Länsstyrelsen som därmed är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet. Tillsynen kan överlåtas till kommunen om kommunen ansöker om det.

Tillstånd och anmälan

I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter, skall ansökan inges skriftligt till den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet i Kalmar kommun. Tillstånd får medges om den sökande kan visa att åtgärden/verksamheten kan utföras utan risk för att skada vattentäkten. Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

I de fall anmälan krävs enligt dessa föreskrifter, skall denna göras skriftligt till den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Anmälan ska göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor. Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

En ansökan om tillstånd eller en anmälan (eller dispens, se nedan) i enlighet med skyddsföreskrifterna skall vara skriftlig och innehålla de uppgifter, ritningar och tekniska beskrivningar som behövs för att bedöma det objekt som ansökan avser.

Bestämmelser om avgifter för prövning och tillsyn finns dels i miljöbalken m.fl. författningar, dels i taxa som antagits av kommunfullmäktige i Kalmar kommun.

Dispens

Länsstyrelsen får bevilja dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl (7 kap. 22 § miljöbalken). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Medgiven dispens kan återkallas om de särskilda skälen inte kvarstår eller om ändring behövs av annan anledning för att skydda vattentäkten. Vattentäktens huvudman ska anmäla till den myndighet som medgett dispens, om sådana förhållanden uppstår.

Skyltning

Huvudman för vattentäkten ansvarar för att informationsskyltar finns uppsatta på väl synliga platser i anslutning till vägar. Utformningen av skyltar skall följa rekommendationer från Naturvårdsverket (Handbok 2010:5).

Där petroleumprodukter eller andra för grundvattnet skadliga produkter hanteras, skall informationsskylt om vattenskyddsområde vara uppsatt. Informationsskylten skall vara väl synlig, vara av varaktig beskaffenhet eller ha annan varaktig märkning och sättas upp av verksamhetsutövaren.

Föreskrifterna gäller omedelbart, även om beslutet överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Miljö- och energidepartementet. Eventuell skrivelse sänds till Länsstyrelsen 391 86 Kalmar, senast den 8 januari 2019.

THOMAS CARLZON

Anette Mellström